

AÑO I. Palma 10 Enero de 1873. NÚM. 1.

EL MAGISTERIO BALEAR

PERIÓDICO DE PRIMERA ENSEÑANZA.

Sale los días 10, 20 y 30 de cada mes.

Puntos de suscripción.	DIRECCION Y REDACCION, Consolacion, n.º 18.	Precios de suscripción.
En la Administracion y en la Imprenta y Librería de D. P. J. Gelabert.	ADMINISTRACION, S. Lorenzo, n.º 41.	Por trimestre. 1 1/2 pts. Por semestre. 2 1/2 » Por un año. 5 »

ADVERTENCIA.

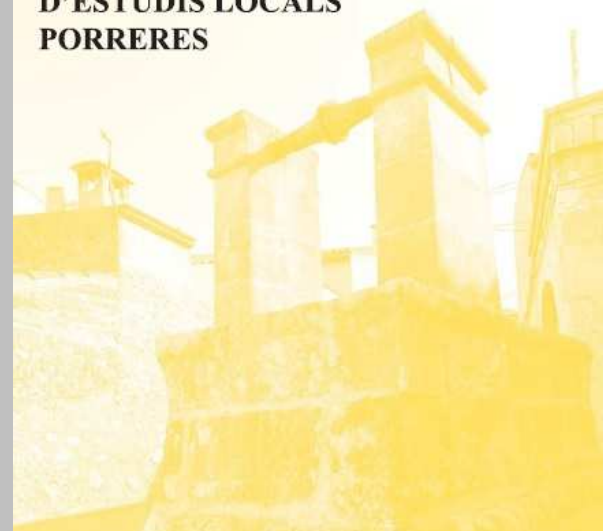
Este número y el siguiente de EL MAGISTERIO BALEAR se repartirán á todos los antiguos suscritores de EL FOMENTO BALEAR y á todos los maestros de la provincia. Los que no quieran ser considerados como tales suscritores, se servirán devolver el periódico con solo escribir en la faja *no se admite* y devolverlo al correo.

Los maestros que quieran disfrutar las ventajas de la Asociacion se servirán adherirse, dirigiendo la carta al Director del periódico. Los que no devuelvan los dos primeros números se considerarán como suscritores.

Á LOS MAESTROS DE PRIMERA ENSEÑANZA DE ESTA PROVINCIA.

Reunidos un crecido número de vosotros el domingo 18 de Agosto del año último, con el objeto de conocernos personalmente y establecer entre todos relaciones de fraternal amistad para auxiliarnos mutuamente, se tomó el acuerdo de quedar constituidos en Asociacion bajo las bases de todos conocidas, y desarrolladas en el proyecto de reglamento que, con carácter de interino, se publicó con fecha 5 de Diciembre próximo pasado en el periódico de instruccion «El Fomento Balear.»

VII JORNADES D'ESTUDIS LOCALS PORRERES

PORRERES,
3 i 4 de maig
de 2019

Aula de Gramàtica
del Santuari
de Montisíon

**NOTÍCIES
RELACIONADES AMB
PORRERES A LA REVISTA
EL MAGISTERIO BALEAR
(1873-1916)**

CONTEXT HISTÒRIC

1873

Rei Amadeu I
de Savoia

Guerra Civil
(carlistes) 1872

Situació política
molt inestable

Abdicació del rei

PRIMERA REPÚBLICA

Revoltes cantonals (federalistes i centralistes)

COP D'ESTAT (General Pavía)

Restauració de la monarquia
Alfons XII

CONTEXT SOCIOECONÒMIC

1873

Augment constant de la població

→ Migracions a Amèrica

→ Èxode cap a les ciutats

→ Excés de ma d'obra

- Fam
- Precarietat
- Analfabetisme
- Explotació infantil

POBLACIÓ ACTIVA	7 milions
ASSALARIATS	4 milions
AGRICULTURA	2 milions

CRONOLOGIA HISTÒRICA

1874-1916

- Fi de les guerres carlistes (1876).
- **Redacció de la nova constitució** (1876).
- Sublevacions republicanes (1883).
- Vagues repetides de treballadors (1883).
- **Creació dels sindicats de treballadors** (1889).
- Alternança de governs conservadors i liberals.
- Pèrdua de les colònies (Cuba, Puerto Rico, Filipines, ...) (1898).
- **Prohibició de treballar als menors de 10 anys** (1900).
- **Incorporació dels sous dels mestres als pressuposts estatals** (Romanones, 1901).
- Regnat d'Alfons XIII (1902), després de la regència de sa mare.
- Declaració del diumenge com a dia festiu (1904).
- **Creació de l'Institut d'Estudis Catalans** (1907).
- Setmana Tràgica (1909) i afusellament de Francesc Ferrer i Guàrdia.
- **Creació del sindicat CNT** (1910).
- Assassinat del president Canalejas i nomenament del Comte de Romanones (1912).
- Inici de la Primera Guerra Mundial (1914).

LA REVISTA

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació
Núm. 24 (juliol-desembre, 2014), pàg. 51-68
Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana
ISSN: 1134-0258
e-ISSN: 2013-9632

DOI: 10.2436/20.3009.01.134

TEMA MONOGRÀFIC

La premsa pedagògica en la construcció
de la identitat professional dels
mestres: *El Magisterio Balear*¹
*Educational media in the construction of teacher's
professional identity: El Magisterio Balear*

Francesca Comas Rubí
xisca.comas@uib.es
Universitat de les Illes Balears (Espanya)

Bernat Sureda Garcia
bernat.sureda@uib.cat
Universitat de les Illes Balears (Espanya)

Data de recepció de l'original: gener de 2014
Data d'acceptació: març de 2014

El Magisterio Balear fou una revista relacionada amb el **món educatiu** de les Illes Balears que es va publicar entre gener de **1873** i setembre de **1936**.

La seva història es pot dividir en tres èpoques:

➤ **Primera època** (1873-1900). Diversos directors. Els primers mesos fou de periodicitat desenal i es va subtitular *Periódico de Primera Enseñanza* (1873-92). A partir de 1885 incorporà notícies estrangeres. Entre 1892 i 1900 es va subtitular *Periódico semanal de Primera Enseñanza*.

➤ **Segona època** (gener-juliol 1900): En fou director Francesc Sancho.

➤ **Tercera època** (octubre 1900-setembre 1936). Dirigida entre d'altres per Joan Capó i Valls de Padrines. Començà a incorporar algunes il·lustracions. Inicialment subtitulada *Semanario de Primera Enseñanza* i durant la II República, *Órgano de los maestros de Primera Enseñanza de esta provincia*.

La seva principal funció era la **difusió** de les **notícies de caire educatiu i pedagògic** que tenien a veure amb la **nostra comunitat**. Va ser **continuació** de la publicació *El Fomento Balear*.

Canal d'informació i difusió pedagògica

- Conferències
- Articles
- Discursos pedagògics

Butlletí informatiu "de l'administració"

- Vacants a les escoles
- Provisió de places
- Política administrativa
- Reivindicacions professionals

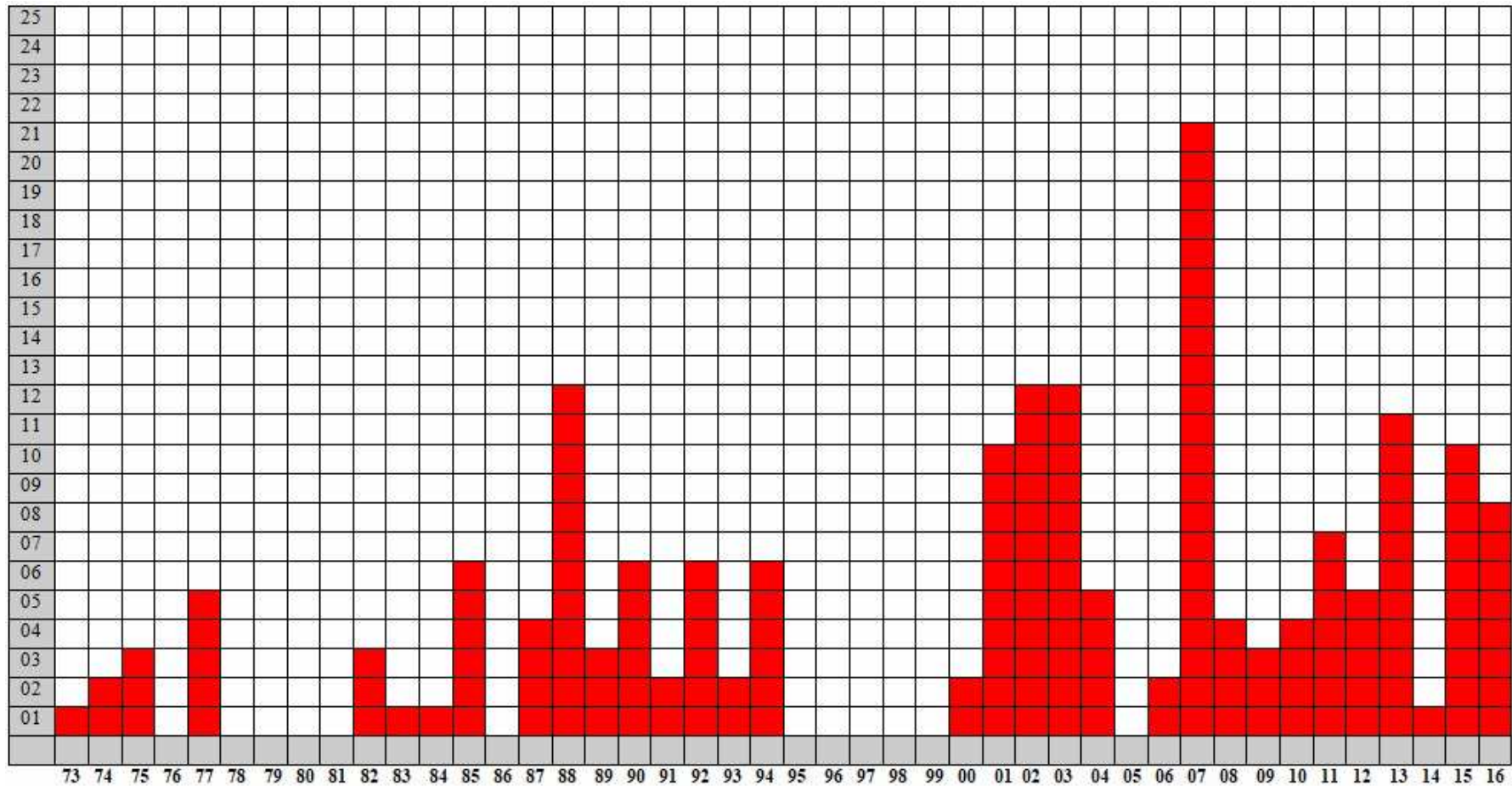
Òrgan de l'Associació de Mestres de Primer Ensenyament

Col·lectiu de treballadors i treballadores de l'ensenyament

Redactada pels propis mestres d'ensenyament primari

RELACIÓ DE NOTÍCIES 1873-1916

180 notícies relacionades amb el poble de Porreres

TRACTAMENT DE LES NOTÍCIES

DATA (dd/mm/aaaa)

NÚMERO

PÀGINA

TÍTOL (una frase que defineixi el tipus de notícia)

RESUM (tant si és una notícia breu com si és extensa)

A QUI AFECTA (persona o institució)

CLASSIFICACIÓ DE LES NOTÍCIES PER TEMÀTICA

Administratives

- Elecció de places
- Proposició mestres/plaça
- Cessaments
- Preses de possessió
- **Concurs de trasllats**
- **Escalafó general i provisional**
- **Nomenaments**
- Places vacants
- Oposicions
- Jubilacions

Econòmiques

- **Cobrament mestres**
- **Assignació de sous**
- **Declaració dels sous**
- Dotació pressupostària
- Aportacions solidàries
- **Pressuposts municipals**
- **Subvencions**
- Adquisició de locals

Altres notícies

- Ofertes de feina
- Queixes
- Conferències
- Provisió d'alumnes
- Obres escolars
- Compliment d'instruccions
- Inauguració i tancament d'escoles
- Nomenaments de Vocals de la Junta
- Informes del Batle
- Estadística escolar
- Títols administratius
- Renúncies de mestres
- Visites inspectors
- Exàmens de revàlida
- Defuncions mestres
- Festivals escolars
- Centres privats

NOTÍCIES MÉS RECURRENTS

(37) **Escalafó general i provisional** (del magisteri nacional) constitueix un sistema de **categorització** de les i els **docents** pertanyents a la carrera docent pública, segons les seves **funcions, títols, desenvolupament professional, temps de servei i resultats en els processos d'avaluació**, que determina la **remuneració i els ascensos de categoria** dels docents.

(28) **Pressuposts, subvencions i sous.** Temes **econòmics** relacionats amb **els mestres i les mestres de Porreres i les escoles.**

(26) **Nomenaments de mestres i concursos de trasllats.** Tots els **canvis de mestre/a** que hi va haver a les **escoles de Porreres** durant el període estudiat.

També hi podríem incloure les preses de possessió, cessaments, vacants de places, jubilacions, ... Però moltes d'elles fan referència als mateixos casos.

1907, UN ANY ESPECIAL

21 NOTÍCIES

Nomenaments, possessions i trasllats -----	5
Escalafó del magisteri -----	5
Vacants -----	2
Centres privats de Porreres -----	2
Sous de mestres -----	2
Tancament de l'Escola, Vocals Junta Local, Defuncions, Informe del Batle i visita de l'Inspector.	

MESTRES DE PORRERES (1873-1916) A LA REVISTA

- Antònia Aina Vaquer Mora
- Catalina Mesquida Massutí
- Magdalena Rullan Solivellas**
- Francisca Pujol Pujol**
- Miquela Camps Oliver**
- Catalina Barceló
- Margalida Marcús
- Mònica Llopis
- Manuela Forteza Forteza**
- Joana Maria Terrassa**
- Antonia Juan Galmés
- Pere Joan Ferrando Mora
- Rafel Sitjar Garcias
- Andreu Nicolau Ballester
- Pascual Iborra Santamaría
- Pedro Francisco Llinàs Tomàs**
- Sebastià Munar Fullana**
- Antoni Saura Sanz**
- Antoni Mercadal Cañellas**
- Miquel Guillem Monferrer

Porreres, des de finals del segle XIX comptava amb dues escoles unitàries de nins i una de nines.

NOTÍCIES DESTACADES

1

27-06-1885

núm. 26

pàgina 5

SUBVENCIO A LA SOCIETAT LULIANA

1884- Creació a Porreres de la *Sociedad Luliana de Obreros Católicos*.

- Reglament copiat dels Cercles d'Obrers Catòlics.
- Per contrarrestar la propaganda maçònica.
- Fer front a l'associacionisme laic.

NOTICIAS GENERALES.

Se ha concedido á la Asociación de Católicos de Zaragoza, una subvención de dos mil pesetas, y otra de dos mil quinientas á la Sociedad Luliana de **Porreras** (Mallorca), para el sostenimiento de sus escuelas.

31-12-1887

núm. 53

pàgina 4

INAUGURACIÓ DE L'ESCOLA NOCTURNA D'ADULTS

Altes taxes d'Analfabetisme (segle XIX)

Conveniència de crear **ESCOLES D'ADULTS**

1840: mestres, corporacions locals i aportacions particulars

1857: “Llei Moyano” ho contempla. Oficialització.

El pueblo de **Porreras** ha inaugurado en el presente mes una escuela nocturna de adultos.

Que le imiten otros tan necesitados como él de tan beneficiosos establecimientos.

NOTÍCIES DESTACADES

3

01-12-1894

núm. 48

pàgina 4

APORTACIONS MONETÀRIES MONUMENT MOYANO

- Els mestres i la mestra de Porreres, (Pedro) Francisco Llinás, Rafael Sitjar i Catalina Mesquida aportaren 2 pts. cada un/a.
- **Total recaptat:** 37.000 pts. (insuficient). Aportació pressupost públic.
- **Inaugurat** l'11 de novembre de 1900 al carrer Atocha (Madrid).
- Després passà al pati de l'Institut Claudio Moyano i finalment al Carrer Claudio Moyano (1982, 125è aniversari Llei M.).

INSPECCIÓN PROVINCIAL DE PRIMERA ENSEÑANZA DE LAS BALEARES

Relación de los Maestros y cantidad con que cada uno contribuye para la erección de un monumento que perpetúe la memoria del Excmo. Sr. D. Claudio Moyano.

Pesetas.

D. Francisco Llinás, de una de las públicas de Porreras	2
D. Rafael Sitjar, de otra de Porre- ras	2
D.ª Catalina Mesquida, id. de la de niñas de Porreras	2

18-05-1901

núm. 20

pàgina 6

PROVISIÓ D'ALUMNES PER A L'ESCOLA NORMAL

- **PROBLEMA 1º MEITAT SEGLE XIX:** Població inculta i analfabeta.
- **NECESSITAT:** Formar més mestres. Creació de l'Escola Normal (1842).
- **SOLUCIÓ:** Instar a cada municipi a enviar un/a alumne/a a l'Escola Normal i assumir la despesa. La majoria d'ajuntaments s'hi acolliren, però d'altres no ho van fer.

El mestre **Pere Joan Ferrando Mora**, de Porreres, fou un dels alumnes que s'acolliren a aquella iniciativa.

17-12-1902

núm. 49

pàgina 6

COBRAMENT DEL SOU DELS MESTRES A CASA SEVA

Un dels problemes del professorat era haver-se de desplaçar a Palma per cobrar els seus sous.

Per tant, l'Associació de Mestres va aconseguir que a molts de pobles, entre ells a **Porreres**, els mestres i les mestres cobrassin a través de sucursals de pagament.

* *
Para unión y bienestar de los maestros se presentó en junio la Asociación como candidato á la habilitación de los tres partidos de Mallorca, obteniendo su representante votación nutrida.

El primer objetivo fué el de procurar á los maestros facilidades de pago evitándoles molestos viajes y librándoles de extorsiones onerosas. Una tras otra fueron abriéndose sucursales, logrando que en la actualidad cobren en su domicilio los maestros de Sóller, Lluçmajor y Santa María; Inca, La Puebla, Pollensa y Sineu; Aitá, Capdepera, Campos, Felanitx, Santanyí, Son Servera, San Lorenzo, **Porreres** y Petra, y cobran en su domicilio sin aumento alguno de descuento. Es verdad que esto ocasiona gastos; pero la norma de la Asociación es procurar el bienestar del maestro y opinamos que éste queda más favorecido evitándole mensualmente una molestia y un gasto, que acumulando en las arcas de la Asociación unos centenares de pesetas.

11-12-1909

núm. 49

pàgina 3

ESTADÍSTICA ESCOLAR 1909 A PORRERES

Població de dret: casc urbà (4369) / disseminada (598).

Escolaritzats/ades de 6 a 12 anys: casc urbà (129), un 2,6%.

Escoles que ha de tenir segons la llei: incompletes (0), pàrvuls (0), elementals nins (3), elementals nines (3), superiors (0).

Escoles públiques que té: elementals nins (2), elementals nines (1), escoles d'adults (2).

Escoles privades que té: nins (1), nines (2), ambdues catòliques.

AMEIB

C/ Antoni Torrandell, 59 . Inca

Telèfon: 971504279

E-mail: ameib@dgice.caib.es

G CONSELLERIA
O EDUCACIÓ
I I UNIVERSITAT
B DIRECCIÓ GENERAL
/ INNOVACIÓ
I COMUNITAT EDUCATIVA

— **ARXIU** i
— **MUSEU** de
— l'**EDUCACIÓ** de
— les **ILLES BALEARS**

Aulí Ginard, Antoni / Torres Flores, Aina Maria / Pons Julià, Joan